

การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหาร ประจำศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิดในประเทศไทย*

A Factor Analysis for Educational Leadership Characteristics of the Administrators of the Islamic Ethics Training Center for Mosque in Thailand

¹ปิยะ หมานอิน, ²จรัส อติวิทยาภรณ์ และ ³ตรีฏมินทร์ ตรีตรีศวร

¹Piya Marn-in, ²Jarus Ativittayaphon and ³Tripumin Tritrishual

มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

Hatyai University, Thailand.

³Corresponding Author's Email: t.tritrishual@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบ ตัวชี้วัด คุณลักษณะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารประจำศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิดในประเทศไทย 2) ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามสภาพการณ์ของตัวชี้วัด คุณลักษณะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารประจำศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิดในประเทศไทย ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดได้แก่ครูประจำศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิด ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิชนิดสัดส่วน จำนวน 695 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ สำหรับการยืนยันความเที่ยงตรงตามสภาพการณ์กับกลุ่มผู้รู้แจ้งชัดจำนวน 30 คน ใช้การทดสอบค่า ท (t-test) ซึ่งเปรียบเทียบระดับค่าเฉลี่ยของตัวชี้วัดที่ได้กับเกณฑ์ประเมินค่าที่ระดับมาก ($\mu \geq 3.50$) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ 1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดคุณลักษณะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิดในประเทศไทย มี 8 องค์ประกอบ 78 ตัวชี้วัด สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของตัวชี้วัดทั้งหมด ได้ร้อยละ 63.588 โดยองค์ประกอบที่ 1 ถึง 8 มีค่าไอเกนตั้งแต่ 20.503-1.965 เรียงตามลำดับได้คือ ความสามารถในการบริหารเพื่อบ่มขวัญผลสัมฤทธิ์ คุณธรรมจริยธรรมตามศาสนบัญญัติแห่งอิสลาม ภาวะผู้นำ บุคลิกภาพภายนอก บุคลิกภาพภายใน วุฒิภาวะและเอกลักษณ์แห่งศาสนนิยม มนุษย์สัมพันธ์ และการอุทิศตนในการปฏิบัติงาน 2. กลุ่มผู้รู้แจ้งชัดยืนยันว่าตัวชี้วัดที่ค้นพบทั้ง 78 ตัวชี้วัดนี้แสดงถึงตัวชี้วัดคุณลักษณะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารประจำศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิดในประเทศไทย มีความเที่ยงตรงตามสภาพการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

คำสำคัญ: องค์ประกอบ; ตัวชี้วัด; คุณลักษณะผู้นำทางการศึกษา; ศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิด

Abstract

The objectives of the research article were as follows: 1) investigate components and indicators of educational leadership characteristics of administrators of the Islamic Ethics Training Center for mosques in Thailand; and 2) examine the concurrent validity of indicators of educational leadership characteristics of administrators of the Islamic Ethics Training Center for mosques in Thailand. Mixed-methods research was used in the study. The sample group for the study consisted of 695 teachers from Thailand's Islamic Ethics Training Center for mosques, who were chosen by stratified sampling. A questionnaire with a 5-point Likert scale was utilized as the instrument. The collected data were analyzed using exploratory factor analysis. The concurrent validity was assessed on a known group of 30 people using the t-test, in which the mean level of the obtained indicators was compared with the assessment criteria at a high level ($\mu \geq 3.50$). The package program was used for data analysis.

The results of the study are as follows: 1) There are 8 components and 78 indicators of educational leadership characteristics of administrators of the Islamic Ethics Training Center for mosques in Thailand. All these components can explain the variance of all indicators with a factor of 63.588. Components 1 to 8 have eigenvalues ranging from 20.503 to 1.965 and can be arranged in the following order: management ability aimed at achievement, ethics according to Islamic religious laws, leadership, outer and inner personality, maturity and religious identity, human relations, and work dedication; and 2) The known group asserted that all 79 discovered indicators of the educational leadership characteristics of administrators of the Islamic Ethics Training Center for mosques in Thailand have concurrent validity with a statistical significance of .001.

Keywords: Components; Indicators; Educational Leadership Characteristics; Islamic Ethics Training Center for Mosque

บทนำ

ศูนย์อบรมศาสนาอิสลามประจำมัสยิด จัดเป็นศูนย์การเรียนรู้รูปแบบหนึ่ง โดยทั่วไปหมายถึง การศึกษาวิชาการศาสนาอิสลามระดับพื้นฐาน เนื่องจากศาสนาอิสลามกำหนดให้มุสลิมทุกคนมีหน้าที่ต้อง ศึกษาวิชาศาสนาอิสลามระดับพื้นฐาน ทั้งนี้ประชาชนที่นับถือศาสนาอิสลามมีแนวความศรัทธาว่า ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาแห่งมนุษยชาติ และถือเป็นระบบแห่งการดำเนินชีวิตของมนุษย์ที่มีสายธารศรัทธาเป็น สรณะ ยิ่งกว่านั้น อิสลามยังถือเป็นศาสตร์สาระหนึ่งของมนุษย์ที่มีศรัทธา นับแต่เกิดจนถึงวันสุดท้ายแห่งชีวิต และอาจจะมีระดับของการเรียนรู้แตกต่างกัน เช่น ตาดีกา ฟิรดูอัยน์ อิบติดาอีย์ เอียะดาอีย์ ซานะวีย์ อะลีย์ ฯ เรียกว่าเป็นภาษาไทยว่า "อิสลามศึกษา" Lorwithi (2017) สอดคล้องกับ Pitakkumpol (2016) ที่ให้ความสำคัญ ถึงการให้ความรู้หลักการศาสนาอิสลามในเบื้องต้นสำหรับเยาวชนเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญยิ่ง เพราะเชื่อว่า ความสงบสุขในสังคมหนึ่งๆ ต้องอาศัยปัจจัยสำคัญ คือ “การศึกษาการยึดมั่นในหลักธรรมคำสอนของศาสนา และการมีวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิตที่ดีงาม” ดังนั้น การดำเนินการปลูกฝัง ส่งเสริม และพัฒนาการจัดการ เรียนการสอนด้านศาสนาให้แก่เยาวชน จึงเป็นสิ่งที่จำเป็น เพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญในการดำเนินชีวิต

อย่างถูกต้องภายใต้กรอบแห่งศาสนาอิสลาม ทำให้เยาวชนได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม ทำให้เยาวชนเติบโตเป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรม ยึดมั่นในการประกอบศาสนกิจ และสามารถปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องตามกรอบแห่งศาสนาอิสลาม อันจะส่งผลให้เยาวชนเติบโตเป็นบุคลากรที่ดีมีคุณภาพต่อครอบครัว สังคม และประเทศชาติต่อไป

การที่ผู้บริหารศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิด ในแต่ละมัสยิดจะบริหารจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิผล หรือมีคุณภาพทางการศึกษานั้นจำเป็นต้องมีคุณลักษณะของผู้บริหารที่ดี ต้องเป็นผู้บริหารมืออาชีพที่มีความรู้และประสบการณ์เหมาะสม ทัดเทียมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง เทียบเคียงกับบุคลากรวิชาชีพ ที่รับผิดชอบการบริหารการศึกษา เพราะต้องมีการหน้าที่แบกรับคุณภาพการจัดการศึกษาของเยาวชน ที่ต้องให้ความสำคัญต่อความมุ่งมั่นและความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน และตอบสนองต่อความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีคุณภาพ ทั้งนี้วัฒนธรรมความเป็นมาของการเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารศูนย์อบรมประจำมัสยิดนั้นได้มาจากการเลือกตั้งของชุมชนในมัสยิด โดยชุมชนจะเป็นผู้คัดเลือกผู้ใดสมควรเป็นอิมามของมัสยิดนั้น อิมามหรือ โต๊ะอิมาม มาจากคำอาหรับว่า อิมาม (อาหรับ: إمام) แปลว่าผู้นำ มีหน้าที่สอนและปฏิบัติการละหมาดแก่สัปบุรุษเพื่อมุ่งศรัทธาต่ออัลลอฮ์และนบีมุฮัมมัด โดยต้องเป็นผู้มีความรู้และมีคุณธรรม ทั้งนี้อิมามยังทำหน้าที่เป็นประธานของกิจต่างๆ อาทิ การเกิด การสมรส และการตาย รวมทั้งการรังสรรค์ความเจริญก้าวหน้าแก่มัสยิดและชุมชน (Wikipedia Encyclopedia, 2021) มักเป็นผู้ที่ได้รับการคัดเลือกมาจากนักเผยแผ่ศาสนาหรือนักวิชาการด้านศาสนามาก่อน ซึ่งถือได้ว่าเป็นผู้ที่มีความรู้มีความชำนาญการในด้านศาสนาเป็นหลัก ทั้งนี้อาจจะไม่มีทักษะเกี่ยวกับหลักการบริหารการศึกษา

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบ ตัวชี้วัดคุณลักษณะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารประจำศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิดในประเทศไทย โดยศึกษาเอกสาร แนวคิดและทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารโดยทั่วไป และคุณลักษณะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารประจำศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิดในประเทศไทย ผ�วนกับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ผู้รู้ ผู้มีประสบการณ์ ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบและยืนยันกรอบแนวคิดในการวิจัย จากนั้นใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) เพื่อนำผลการวิจัยนี้มาเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้อง อันจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิดในประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดคุณลักษณะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารประจำศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิดในประเทศไทย
2. เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามสภาพจริง (Concurrent Validity) ขององค์ประกอบและตัวชี้วัดคุณลักษณะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารประจำศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิดในประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งการดำเนินการวิจัย เป็น 2 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของคุณลักษณะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารประจำศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิดในประเทศไทย

ในระยะนี้เป็นการค้นหาคำประกอบและตัวชี้วัดคุณลักษณะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารประจำศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิดในประเทศไทย ว่าควรมีองค์ประกอบ (Factor) อะไรบ้าง มีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสาร แนวคิดและทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบหลักและตัวชี้วัดคุณลักษณะผู้นำทางการศึกษา และคุณลักษณะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารประจำศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิด

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างกรอบการศึกษาเบื้องต้นเพื่อการวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดคุณลักษณะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารประจำศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิดในประเทศไทย

ขั้นตอนที่ 3 สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ผู้รู้ ผู้มีประสบการณ์ หรือผู้เชี่ยวชาญในเรื่องคุณลักษณะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารประจำศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิด เพื่อตรวจสอบและยืนยันกรอบแนวคิดในการวิจัยโดยสัมภาษณ์ผู้รู้ ผู้มีประสบการณ์ หรือผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 15 คน

ขั้นตอนที่ 4 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1-2-3 มาสังเคราะห์เพื่อกำหนดองค์ประกอบหลักที่แสดงถึงคุณลักษณะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารประจำศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิดในประเทศไทย และสร้างตัวชี้วัดตามองค์ประกอบที่กำหนดขึ้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ใช้การตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาค่า CVI (Content Validity Index) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน ได้ค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาในแต่ละข้อคำถามมีค่าตั้งแต่ .86-1.00 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้เท่ากับ .991

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างครูในศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิด โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูจำนวน 695 คน และใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิชนิดสัดส่วนตามเขตการศึกษา (Proportionate stratified sampling) ใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) โดยใช้โปรแกรมทางสถิติ ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 2 การยืนยันความเที่ยงตรงตามสภาพการณ์ (Concurrent Validity) ขององค์ประกอบและตัวชี้วัดความเป็นคุณลักษณะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารประจำศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิดในประเทศไทย กับกลุ่มผู้รู้แจ้งชัด (Known Groups)

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยยึดเนื้อหาโครงสร้างของแบบสอบถามจากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดคุณลักษณะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารประจำศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิดในประเทศไทยในระยะที่ 1 มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มผู้รู้แจ้งชัด จำนวน 30 คน วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับการตอบแบบสอบถาม เพื่อการวิเคราะห์การหาความเที่ยงตรงตามสภาพจริง (Concurrent Validity)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อหาค่าสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยการเปรียบเทียบระดับค่าเฉลี่ยของตัวบ่งชี้ที่ได้กับเกณฑ์ประเมิน

ค่าที่ระดับมาก ($\mu \geq 3.51$) ตามการแปลความหมายค่าเฉลี่ยแบบอิงเกณฑ์ (Criterion Reference) (Ketsing, 1995) เพื่อยืนยันว่าตัวบ่งชี้ที่ค้นพบในการวิจัยนี้มีความเที่ยงตรงตามภาพจริง (Concurrent Validity)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของคุณลักษณะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารประจำศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิดในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้วิธีการสกัดปัจจัยเพื่อพิจารณาจัดกลุ่มตัวแปรด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis: PCA) และใช้วิธีหมุนแกนแบบออร์โธโกนอล (Orthogonal) ด้วยวิธีแวนแมกซ์ (Varimax) ผลการวิเคราะห์พบว่าหลังการหมุนแกน ได้ 8 องค์ประกอบสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวชี้วัดทั้งหมดได้ร้อยละ 63.588 โดยองค์ประกอบที่ 1 ถึง 8 มีค่าไอเกนเท่ากับ 20.503, 12.454, 8.688, 5.417, 4.464, 3.840, 3.714 และ 1.965 ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวนและร้อยละสะสมของความแปรปรวนแต่ละองค์ประกอบ

องค์ประกอบ	ค่าไอเกน	ร้อยละของความแปรปรวน	ร้อยละสะสมของความแปรปรวน
1	20.503	21.357	21.357
2	12.454	12.973	34.331
3	8.688	9.050	43.380
4	5.417	5.642	49.022
5	4.464	4.650	53.672
6	3.840	4.000	57.672
7	3.714	3.869	61.541
8	1.965	2.047	63.588

จากตารางที่ 1 สรุปได้ว่าองค์ประกอบทั้ง 8 องค์ประกอบสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของตัวชี้วัดทั้ง 78 ตัวชี้วัดได้ร้อยละ 63.588 จากการพิจารณาสาระของตัวชี้วัดในแต่ละองค์ประกอบในแต่ละองค์ประกอบ ผู้วิจัยได้ตั้งชื่อองค์ประกอบใหม่ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ความสามารถในการบริหารเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ เป็นองค์ประกอบที่แสดงถึงคุณลักษณะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิดในประเทศไทย มีตัวชี้วัดทั้งหมด 31 ตัว มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .750 - .599 โดยตัวชี้วัดที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ ความสามารถพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสูงสุด รองลงมาคือ สามารถใช้แผนกลยุทธ์ ให้สอดคล้องกับกระบวนการบริหารการเปลี่ยนแปลง เพื่อปรับปรุงโครงสร้างขององค์กรและการบริหารจัดการ และสามารถกำกับ ติดตาม การวัดผลประเมินผลของครูอย่างเป็นระบบ สำหรับตัวชี้วัดที่มีค่าองค์ประกอบน้อยที่สุด ได้แก่ การแสดงให้เห็นถึงเป้าหมายของการทำงานและวางแผนในอนาคตได้อย่างชัดเจน

องค์ประกอบที่ 2 คุณธรรม จริยธรรมตามศาสนาบัญญัติแห่งอิสลาม เป็นองค์ประกอบที่แสดงถึงคุณลักษณะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิดในประเทศไทย มีตัวชี้วัดทั้งหมด 16 ตัว มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .756 - .516 โดยตัวชี้วัดที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ ปฏิบัติตนอยู่ในกรอบของอัลอิสลามอย่างเคร่งครัดปฏิบัติ

ในสิ่งที่ถูกใช้ และละเว้นในความชั่วที่ถูกห้ามตามหลัก ศาสนบัญญัติ รองลงมาคือ การเป็นผู้ห่างไกลอบายมุข ทั้งปวง และการเป็นประพัตติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และใจ สำหรับตัวชีวัดที่มีค่าองค์ประกอบน้อยที่สุด ได้แก่ การมีเอะมานะทั้งต่อตัวเองและผู้อื่น และการตรงต่อเวลา

องค์ประกอบที่ 3 ภาวะผู้นำ เป็นองค์ประกอบที่แสดงถึงคุณลักษณะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิดในประเทศไทย มีตัวชีวัดทั้งหมด 10 ตัว มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .637-.530 โดยตัวชีวัดที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ สามารถกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานมีกำลังใจในการทำงานอย่างต่อเนื่องสูงสุด รองลงมาคือ สามารถกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานเกิดความรู้สึกว่า งานที่ทำอยู่เป็นสิ่งสำคัญและน่าภาคภูมิใจ และการมีทักษะและความสามารถในการแก้ปัญหาโดยคำนึงถึงผลที่ตามมา ทางด้านศีลธรรมและจริยธรรม สำหรับตัวชีวัดที่มีค่าองค์ประกอบน้อยที่สุด ได้แก่ การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

องค์ประกอบที่ 4 บุคลิกภาพภายนอก เป็นองค์ประกอบที่แสดงถึงคุณลักษณะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิดในประเทศไทย มีตัวชีวัดทั้งหมด 6 ตัว มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .676 - .534 โดยตัวชีวัดที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ การแต่งกายด้วยชุดสุภาพ สะอาด ประณีต เรียบร้อย สวยงาม เหมาะสมกับบุคลิกภาพตามสถานภาพของตนเองสูงสุด รองลงมาคือ การหวิ้มให้เรียวร้อย ไม่ปล่อยให้ผมกระเซิง และการอ่านกุรอ่านที่คล่องแคล่ว ถูกอักขระและคำควบกล้ำ สำหรับตัวชีวัดที่มีค่าองค์ประกอบน้อยที่สุด ได้แก่ การแสดงออกทางวาจา ด้วยน้ำเสียงที่แผ่ด้านเมตตาปรารถนาดี นุ่มนวล

องค์ประกอบที่ 5 บุคลิกภาพภายใน เป็นองค์ประกอบที่แสดงถึงคุณลักษณะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิดในประเทศไทย มีตัวชีวัดทั้งหมด 4 ตัว มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .647 - .503 โดยตัวชีวัดที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ การมีความถ่อมตน ให้เกียรติผู้ใต้บังคับบัญชาสูงสุด รองลงมาคือ การมีความจริงใจต่อทุกคน และการมีจิตใจกว้างขวาง และยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง สำหรับตัวชีวัดที่มีค่าองค์ประกอบน้อยที่สุด ได้แก่ การมีความขยันหมั่นเพียร

องค์ประกอบที่ 6 วุฒิภาวะและเอกลักษณ์แห่งศาสนนิยม เป็นองค์ประกอบที่แสดงถึงคุณลักษณะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิดในประเทศไทย มีตัวชีวัดทั้งหมด 4 ตัว มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .604 - .501 โดยตัวชีวัดที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ การสวมใส่เสื้อผ้า หรือแต่งกายเพื่อดำรงรักษาบุคลิกและเอกลักษณ์แห่งศาสนนิยมของตนเองสูงสุด รองลงมาคือ การแสดงอิริยาบถในขณะสอน ขณะทำงาน ติดต่อสัมพันธ์กับผู้เรียนและผู้อื่นให้เหมาะสม และการแสดงออกถึงการมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ที่เหมาะสม สำหรับตัวชีวัดที่มีค่าองค์ประกอบน้อยที่สุด ได้แก่ การใช้คำพูดที่เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้ฟัง

องค์ประกอบที่ 7 มนุษย์สัมพันธ์ เป็นองค์ประกอบที่แสดงถึงคุณลักษณะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิดในประเทศไทย มีตัวชีวัดทั้งหมด 4 ตัว มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .677 - .501 โดยตัวชีวัดที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ การมีความจริงใจต่อผู้ร่วมงานสูงสุด รองลงมาคือ การปรับตัวเข้ากับบุคคล และสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม และการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สำหรับตัวชีวัดที่มีค่าองค์ประกอบน้อยที่สุด ได้แก่ การสร้างบรรยากาศการทำงานที่ราบรื่น ไม่บั่นทอนจิตใจเพื่อนร่วมงาน

องค์ประกอบที่ 8 การอุทิศตนในการปฏิบัติงาน เป็นองค์ประกอบที่แสดงถึงคุณลักษณะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิดในประเทศไทย มีตัวชีวัดทั้งหมด

3 ตัว มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .798 - .684 โดยตัวชี้วัดที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การมีความชอบบรอดทอนดกลั่น และชมใจตนเองได้สูงสุด รองลงมาคือ การปฏิบัติต่อผู้ร่วมงาน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และตัวชี้วัดที่มีค่าองค์ประกอบน้อยที่สุด ได้แก่ การอุทิศตน และเวลาให้กับการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงคที่ 2 เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามสภาพจริง (Concurrent Validity) ขององค์ประกอบและตัวชี้วัดคุณลักษณะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารประจำศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิดในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า ตัวชี้วัดที่ได้จากการดำเนินการวิจัยในระยะที่ 1 นั้นเป็นตัวชี้วัดคุณลักษณะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารประจำศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิดในประเทศไทย ที่มีความเที่ยงตรงตามสภาพการณ์ (Concurrent Validity) รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าการทดสอบ ที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มผู้รู้แจ้งชัด (Known Group) กับเกณฑ์ประเมินค่าระดับมาก ($\mu \geq 3.50$)

ที่	ตัวชี้วัด	n = 30			
		μ	σ	t	p-value
ความสามารถในการบริหารเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์					
1.	สามารถพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.033	.556	39.729	.000
2.	สามารถใช้แผนกลยุทธ์ ให้สอดคล้องกับกระบวนการบริหารการเปลี่ยนแปลง เพื่อปรับปรุงโครงสร้างขององค์กรและการบริหารจัดการ	4.466	.571	42.820	.000
3.	สามารถกำกับ ติดตาม การวัดผลประเมินผลของครูอย่างเป็นระบบ	4.066	.639	34.820	.000
4.	สามารถนิเทศ ติดตามผลการสอนเพื่อชี้แจงถึงจุดเด่น จุดด้อยของครูผู้สอน อย่างเป็นกัลยาณมิตร	4.233	.568	40.799	.000
5.	การส่งเสริมให้ครูใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.333	.479	49.503	.000
6.	สามารถการวางแผน และจัดทำหลักสูตรการเรียนรู้	4.033	.614	35.924	.000
7.	สามารถแก้ไขปัญหาตามสภาพจริง และตามความจำกัดของทรัพยากร	4.233	.626	37.036	.000
8.	การมีความรู้ด้านกระบวนการวิจัย	4.266	.520	44.870	.000
9.	การประเมินผลการปฏิบัติงานบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ใช้วิธีการที่หลากหลาย ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม	4.166	.592	38.544	.000
10.	สามารถบริหารจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน	4.300	.595	39.519	.000
11.	การสนับสนุนให้ครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.966	.614	35.330	.000
12.	สามารถสื่อสารเพื่อประสานความเข้าใจ และสร้างทัศนคติที่ดีต่อองค์กรได้	3.866	.681	31.079	.000

ที่	ตัวชี้วัด	n = 30			
		μ	σ	t	p-value
13.	สามารถกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานตั้งเป้าหมายในการทำงานที่สูงขึ้น	4.000	.587	37.310	.000
14.	การมีปฏิภาณไหวพริบที่ดี มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้เหมาะสม	4.033	.614	35.924	.000
15.	สามารถบริหารงบประมาณสำหรับการดำเนินกิจกรรมต่างๆ อย่างเหมาะสม รวดเร็ว ทันเวลา และเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้เรียน	4.033	.668	33.038	.000
16.	การจัดสภาพแวดล้อมภายในศูนย์อบรมศาสนาให้มีบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้	3.933	.583	36.935	.000
17.	สามารถใช้นวัตกรรม เทคนิคการบริหารจัดการแนวใหม่ๆ มาพัฒนา และปรับปรุงการบริหารงานอยู่เสมอ	3.933	.739	29.126	.000
18.	การมีความคิดสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดพัฒนา	3.933	.639	33.679	.000
19.	ความสามารถตัดสินใจและแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและรวดเร็ว	3.966	.764	28.404	.000
20.	การสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพสูง	3.733	.739	27.645	.000
21.	สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้กับครู บุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง รวมไปถึงจนถึงคนอื่นๆ	3.933	.691	31.155	.000
22.	การสร้างกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือชุมชน และสังคม	4.366	.556	43.012	.000
23.	มีสติปัญญาและความเฉลียวฉลาด	4.400	.563	42.788	.000
24.	การให้ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานกับบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ	4.166	.698	32.652	.000
25.	การรอบรู้ข้อมูลข่าวสารรอบตัว และเรื่องราวในมัสยิดชุมชน	4.166	.647	35.234	.000
26.	ความสามารถในการควบคุม กำกับ ติดตาม นิเทศงาน	4.133	.571	39.624	.000
27.	สามารถจัดลำดับความสำคัญของภาระงานและมีความพยายามทำงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้	4.166	.461	49.491	.000
28.	สามารถสรรหาทรัพยากรทางการศึกษาทั้งใน และนอกศูนย์อบรมศาสนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.233	.626	37.036	.000
29.	การส่งเสริมความสามารถตามความถนัดของผู้ร่วมงานแต่ละคน	4.182	.532	43.036	.000
30.	การมีความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ ก้าวทันยุคสมัยและเทคโนโลยี	4.166	.530	43.006	.000
31.	การแสดงให้เห็นถึงเป้าหมายของการทำงานและวางแผนในอนาคตได้อย่างชัดเจน	4.233	.626	37.036	.000

ที่	ตัวชี้วัด	n = 30			
		μ	σ	t	p-value
คุณธรรม จริยธรรมตามศาสนบัญญัติแห่งอิสลาม					
1.	ปฏิบัติตนอยู่ในกรอบของอัลอิสลามอย่างเคร่งครัด ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกใช้ และละเว้นในความชั่วที่ถูกห้ามตามหลักศาสนาบัญญัติ	4.333	.606	39.135	.000
2.	การเป็นผู้ห่างไกลอบายมุขทั้งปวง	4.133	.434	52.143	.000
3.	การเป็นประพฤติกรรมเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งทางกาย วาจา และใจ	4.233	.568	40.799	.000
4.	การปฏิบัติตนตามหลักศาสนาและอยู่ในศีลธรรมอันดี	4.100	.480	46.720	.000
5.	การเป็นผู้มีความเข้าใจ มีความเชื่อ ความศรัทธาในหลักการศาสนา	4.066	.520	42.766	.000
6.	การมีความซื่อสัตย์ สุจริตโปร่งใส และจริงใจ	4.166	.530	43.006	.000
7.	การเป็นผู้ที่ซื่อสัตย์ (อดทน) และสามารถควบคุมอารมณ์ในสถานการณ์ต่างๆได้ ไม่หลงตามชัยตอนมารร้าย	4.100	.547	41.000	.000
8.	การมีความรับผิดชอบ และมีระเบียบวินัย	4.266	.583	40.065	.000
9.	การเป็นผู้ที่ซื่อสัตย์ (รำลึกถึงอัลลอฮ์) อยู่เสมอในทุกอริยบท โดยเน้นการกล่าวซิกิรุลลอฮ์ เมื่อมีอารมณ์โกรธ	4.400	.563	42.788	.000
10.	การเป็นผู้ที่มีอัคลาค (คุณธรรมจริยธรรม) เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ครู บุคลากร และชุมชน	4.100	.547	41.000	.000
11.	การเป็นผู้ประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคคลอื่นได้	4.133	.434	52.143	.000
12.	การมีจิตสาธารณะ	4.433	.504	48.179	.000
13.	การมีความยุติธรรม มีเหตุผล และวางตัวเป็นกลาง	4.233	.626	37.036	.000
14.	การเป็นผู้มีความเข้าใจต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น	4.233	.568	40.799	.000
15.	สามารถเป็นที่ปรึกษาและช่วยเหลือผู้ได้บังคับบัญชา	4.266	.520	44.870	.000
16.	การมีอะมานะห์ทั้งต่อตัวเองและผู้อื่น และการตรงต่อเวลา	4.433	.568	42.727	.000
ภาวะผู้นำ					
1.	สามารถกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานมีกำลังใจในการทำงานอย่างต่อเนื่อง	4.200	.550	41.761	.000
2.	สามารถกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานเกิดความรู้สึกว่า งานที่ทำอยู่เป็นสิ่งสำคัญและน่าภาคภูมิใจ	4.300	.466	50.531	.000
3.	การมีทักษะและความสามารถในการแก้ปัญหา โดยคำนึงถึงผลที่ตามมา ทางด้านศีลธรรมและจริยธรรม	4.133	.507	44.617	.000

ที่	ตัวชี้วัด	n = 30			
		μ	σ	t	p-value
4.	ความสามารถพูดจาโน้มน้าวให้ผู้ได้บังคับบัญชาเกิดความรู้สึกเชื่อถือศรัทธาที่จะปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ	4.000	.587	37.310	.000
5.	การแสดงให้เห็นถึงถึงศักยภาพและความสามารถในการบริหารและการกระทำต่างๆ	4.066	.639	34.820	.000
6.	การมีวิสัยทัศน์ มองการณ์ไกล	4.000	.694	31.532	.000
7.	การป็นคนช่างสังเกต ละเอียดยรอบคอบ	3.666	.958	20.943	.000
8.	การเข้าใจและสนใจปัญหาต่างๆ ของ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน	3.900	.607	35.167	.000
9.	การยกย่องชมเชยบุคลากรเมื่อปฏิบัติงานได้สำเร็จ	4.100	.661	33.935	.000
10.	การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	3.900	.547	39.000	.000
บุคลิกภาพภายนอก					
1.	การแต่งกายด้วยชุดสุภาพ สะอาด ประณีต เรียบร้อย สวยงาม เหมาะสมกับบุคลิกภาพ ตามสถานภาพของตนเอง	4.000	.587	37.310	.000
2.	การหิ้วนให้เรียบร้อย ไม่ปล่อยให้ผมกระเซิง	4.100	.480	46.720	.000
3.	การอ่านกรูอ่านที่คล่องแคล่ว ถูกอักขระและคำควบกล้ำ	4.133	.571	39.624	.000
4.	การอ่านกรูอ่าน หะดิษ ดุอาอ์ เสียงดังฟังชัด	4.000	.587	37.310	.000
5.	การแสดงออกอย่างสุภาพ นอบน้อม และจริงใจ	4.033	.668	33.038	.000
6.	การแสดงออกทางวาจา ด้วยน้ำเสียงที่แผ่ด้านเมตตา ปราศจากดี นุ่มนวล	4.066	.639	34.820	.000
บุคลิกภาพภายใน					
1.	การมีความถ่อมตน ให้เกียรติผู้ได้บังคับบัญชา	4.133	.628	36.003	.000
2.	การมีความจริงใจต่อทุกคน	3.933	.583	36.935	.000
3.	การมีจิตใจกว้างขวาง และยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง	4.148	.632	36.023	.000
4.	การมีความขยันหมั่นเพียร	4.000	.587	37.310	.000
วุฒิภาวะและเอกลักษณ์แห่งศาสนนิยม					
1.	การสวมใส่เสื้อผ้า หรือแต่งกายเพื่อดำรงรักษาบุคลิกและเอกลักษณ์แห่งศาสนนิยมของตนเอง	4.266	.583	40.065	.000
2.	การแสดงอิริยาบถในขณะสอน ขณะทำงาน ติดต่อกับสัมพันธกับนักเรียนและผู้อื่นให้เหมาะสม	4.066	.583	38.187	.000
3.	การแสดงออกถึงการมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ที่เหมาะสม	4.200	.610	37.696	.000
4.	การใช้คำพูดที่เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้ฟัง	3.966	.668	32.492	.000

ที่	ตัวชี้วัด	n = 30			
		μ	σ	t	p-value
มนุษยสัมพันธ์					
1.	การมีความจริงใจต่อผู้ร่วมงาน	4.266	.583	40.065	.000
2.	การปรับตัวเข้ากับบุคคล และสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม	4.133	.507	44.617	.000
3.	การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	3.800	.761	27.346	.000
4.	การสร้างบรรยากาศการทำงานที่ราบรื่น ไม่บั่นทอนจิตใจเพื่อนร่วมงาน	4.233	.504	46.005	.000
การอุทิศตนในการปฏิบัติงาน					
1.	การมีความซื่อสัตย์อดทนอดกลั้น และเข้มใจตนเองได้	3.866	.571	37.068	.000
2.	การปฏิบัติต่อผู้ร่วมงานโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	4.100	.547	41.000	.000
3.	การอุทิศตน และเวลาให้กับการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง	3.866	.730	29.000	.000

จากตาราง 2 แสดงว่าการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ยของตัวบ่งชี้ทั้ง 78 ตัวชี้วัดเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามสภาพจริง พบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.666- 4.466 และเมื่อนำค่าเฉลี่ยมาทดสอบโดยใช้สถิติค่าที (t-test) โดยการเปรียบเทียบระดับค่าเฉลี่ยของตัวบ่งชี้ที่ได้กับเกณฑ์ประเมินค่าที่ระดับมาก ($\mu \geq 3.51$) พบว่า กลุ่มผู้รู้แจ้งชัดเห็นด้วยว่าตัวชี้วัดทั้ง 78 ตัวชี้วัด สะท้อนถึงความเป็นองค์ประกอบและตัวชี้วัดของคุณลักษณะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารประจำศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิดในประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

องค์ความรู้ใหม่

คุณลักษณะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิดในประเทศไทยที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ เป็นการสะท้อนว่าผู้นำทางศาสนาอิสลามในปัจจุบันนั้น ไม่ได้มีบทบาทหลักในด้านการเผยแผ่หลักการทางศาสนาแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น ยังจะต้องมีคุณลักษณะของผู้นำทางการศึกษาในยุคใหม่ด้วย จะต้องเป็นผู้นำทางการศึกษาและผู้นำทางศาสนาในคนๆ เดียวกัน ที่จะต้องมีวิสัยทัศน์ มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ ย่อมทำให้การบริหารจัดการศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิดในแต่ละท้องที่ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อผู้รับเรียนตลอดจนสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย ทั้งนี้ผู้บริหารถือเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการดำเนินงานต่างๆ ในศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิด และในชุมชนให้บรรลุตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ คุณลักษณะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิดในประเทศไทย ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ สามารถแสดงได้ดังภาพประกอบ 1

Picture 1: A Factor for Educational Leadership Characteristics of the Islamic and Ethics of the Mosque Thailand

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่าองค์ประกอบคุณลักษณะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิดในประเทศไทย มีองค์ประกอบจำนวน 8 องค์ประกอบ คือ ความสามารถในการบริหารเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ คุณธรรมจริยธรรมตามศาสนาบัญญัติแห่งอิสลาม ภาวะผู้นำ บุคลิกภาพภายนอก บุคลิกภาพภายใน วุฒิภาวะและเอกลักษณ์แห่งศาสนนิยม มนุษย์สัมพันธ์ และการอุทิศตนในการปฏิบัติงาน

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่าองค์ประกอบคุณลักษณะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิดในประเทศไทยทั้ง 8 องค์ประกอบ สามารถแสดงถึงคุณลักษณะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิดในประเทศไทยที่มีความเที่ยงตรงตามสภาพจริง (Concurrent Validity)

ทั้งสองวัตถุประสงค์สามารถอภิปรายผลการวิจัยร่วมกันได้ ดังนี้

1. ความสามารถในการบริหารเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ ทั้งนี้เพราะว่า ความสามารถในการบริหารเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ เป็นการแสดงออกพฤติกรรม หรือคุณสมบัติและลักษณะประจำตัวที่ดีของผู้บริหาร ในการบริหารงานต่างๆ ที่เน้นความรับผิดชอบ ไปสู่การแก้ปัญหาของผู้เรียน ให้มีความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น สามารถเปลี่ยนแปลงแนวความคิดในการบริหารงานในรูปแบบใหม่ๆ ให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับ Siriprasertchoke (2016) สรุปคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ว่าจะต้องเป็นนักบริหารที่มีความรู้ ปรับตัวให้เท่าทันทุกสถานการณ์ มีทักษะสมรรถนะ สื่อสารด้วยภาษาต่างประเทศอย่างคล่องแคล่ว ใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ตอบโจทย์และแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด และวางแผนการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในอนาคตได้

2. คุณธรรม จริยธรรมตามศาสนบัญญัติแห่งอิสลาม ทั้งนี้เพราะว่าผู้ที่เป็ผู้นำทางศาสนาอิสลามนั้นจะต้องมีคุณลักษณะที่จะต้องมีความประพฤติตนเป็นต้นแบบในทุกด้านโดยเฉพาะด้านการมีคุณธรรมจริยธรรมตามศาสนบัญญัติแห่งอิสลามตามหลักการทางศาสนา สอดคล้องกับ Nesalaeh, and Yisoontong (2020) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำทางการศึกษาแบบท่านนบีมุฮัมมัดสำหรับผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่าการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำทางการศึกษาแบบท่านนบีมุฮัมมัดมีองค์ประกอบด้านผลลัพธ์ของคุณลักษณะผู้นำทางการศึกษาแบบท่านนบีมุฮัมมัดใน 4 ด้านประกอบด้วย 1) ด้านการมีความซัจจริง (Al-Siddiq) 2) ด้านความน่าเชื่อถือเชื่อถือ/รับผิดชอบ (Al-amanah) 3) ด้านการเผยแผ่ และสื่อสารคำสอนอิสลาม (Al-Tabligh) และ 4) ด้านความฉลาด และมีความรู้กว้างขวาง (Al-Fathanah)

3. ภาวะผู้นำ ทั้งนี้เพราะว่า ภาวะผู้นำ เช่นพฤติกรรมการกล้าตัดสินใจ การรู้จักตนเองและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ สามารถประยุกต์ความรู้ไปใช้ได้อย่างเหมาะสม จนกลายเป็นความเชี่ยวชาญพิเศษ ให้ผู้บริหารปฏิบัติงานได้สำเร็จ (Wongchalee, 2018) สอดคล้องกับ Hodgetts (2009) กล่าวว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นลักษณะพิเศษหลายประการที่ปรากฏในตัวบุคคล จะมีความสัมพันธ์ในการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ คุณลักษณะพิเศษของบุคคลที่จะมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความเป็นผู้บริหารดังกล่าวเช่น การมีสติปัญญาเหนือผู้อื่น การมีความมั่นคงทางอารมณ์ การมีทักษะในการแก้ปัญหา และการมีทักษะในการบริหาร

4. บุคลิกภาพภายนอก ทั้งนี้เพราะว่า คุณลักษณะบุคลิกภาพ เป็นลักษณะเฉพาะของบุคคลเกี่ยวกับอารมณ์ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลการแสดงออก ทศนคติ การจงใจ หรือพฤติกรรมของบุคคลแสดงออกในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ Keeratiwongchatchawan (2009) ได้อธิบายองค์ประกอบของบุคลิกภาพของบุคคล ด้านบุคลิกภาพทางกาย แบ่งเป็นองค์ประกอบย่อย 2 องค์ประกอบ ประเภทแรก คือ รูปลักษณ์ภายนอกของผู้บริหาร เพราะนี่เป็นสิ่งที่ปรากฏแก่สายตาผู้คน ดังนั้น ความสะอาดของร่างกายจึงเป็นสิ่งสำคัญ รองลงมาคือการแต่งกายที่เรียบร้อย เหมาะสมกับตำแหน่ง วัยและสถานการณ์ ทั้งสองส่วนนี้จะเป็นตัวสื่อสารให้คนภายนอกรู้จัก

5. บุคลิกภาพภายใน ทั้งนี้เพราะว่า บุคลิกภาพภายในมีความสำคัญต่อผู้นำหรือผู้บริหารเป็นอย่างมาก เป็นสื่อสารจากความคิดความรู้สึกในจิตใจ และถ่ายทอดออกมาเป็นพฤติกรรม ย่อมเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง เป็นการสร้างศรัทธาความน่าเชื่อถือและความนิยมชมชอบแก่ผู้ร่วมงาน สอดคล้องกับ Boonchom (2017) ที่อธิบายเกี่ยวกับแบบฉบับอิสลามตามท่านศาสดามุฮัมมัด คือละว่า เป็นแบบฉบับในการดำเนินชีวิตของมุสลิมในทุกด้าน และแบบฉบับของท่านคือ คัมภีร์อัลกุรอาน นั้นหมายความว่า สิ่งที่บัญญัติไว้ในอัลกุรอานเป็นแบบฉบับในวิถีชีวิตของท่าน จากอายะห์อัลกุรอานต่อไปนี้ จะบอกกล่าวถึงภาวะบางประการของการเป็นผู้นำของท่านได้เป็นอย่างดี ความว่า “เนื่องด้วยความเมตตาของอัลลอฮ์ โอมุฮัมมัด ท่านจึงมีความสุขพออ่อนโยนแก่พวกเขาและถ้าหากท่านเป็นผู้ประพฤติดุร้ายชั่ว และมีใจแข็งกระด้างแล้วแน่นอนพวกเขาก็ย่อมแยกตัวออกไปจากรอบๆ ท่าน

6. วุฒิภาวะและเอกลักษณ์แห่งศาสนนิยม ทั้งนี้เพราะว่าบุคลิกภาพของผู้นำ หรือครูผู้สอนศาสนาอิสลามที่ดีนั้น ในด้านการวางตัว ผู้บริหารมุสลิมควรมีพฤติกรรมให้เหมาะสมกับฐานะ ตำแหน่งหน้าที่ คุณวุฒิ และวัยวุฒิของตน โดยมีการแสดงออกอย่างสุภาพและจริงใจ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่สามารถผูกมัดใจของบุคคลที่อยู่ใกล้ชิด หรือบุคคลอื่นๆ ที่มีส่วนเข้ามารู้จักและสัมพันธ์เกี่ยวข้องด้วย ด้านอิริยาบถ ควรมีอิริยาบถในขณะสอนขณะทำงาน ติดตอสัมพันธ์กับผู้เรียนและผู้อื่นให้เหมาะสม เป็นสง่าราศี เป็นที่นิยมยกย่องหรือ

เกรงใจของคนทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นการนั่ง การยืน การเดิน การไหว้ การให้สวัสดี การทำความเคารพ ควรมีความสำรวม (Lorwithi, 2017)

7. มนุษย์สัมพันธ์ ทั้งนี้เพราะว่าผู้บริหารที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี จะสามารถครองใจคนให้ยอมรับ นับถือ ศรัทธา ยินดีให้ความช่วยเหลือร่วมมือ ในการทำงานด้วยความเต็มใจ ก่อให้เกิดผลผลิตของงาน อีกทั้งเป็นเครื่องมือในการบริหารงาน ให้เป็นไปด้วยความร่วมมือร่วมใจในองค์กร สร้างบรรยากาศการทำงานที่อบอุ่น เป็นมิตร และนำมาซึ่งขวัญกำลังใจในการทำงาน ทำให้งานสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายได้อย่างราบรื่น มีประสิทธิภาพ (Fongsiri, 2015)

8. การอุทิศตนในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้พฤติกรรมที่สำคัญที่จำเป็น และมีคุณค่ายิ่งต่อวิชาชีพ ด้านการศึกษา คือ “การทำงานอย่างอุทิศตน” ของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา สอดคล้องกับ ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณวิชาชีพ พ.ศ. 2556 จรรยาบรรณวิชาชีพครู ได้กำหนดจรรยาบรรณต่อวิชาชีพครูไว้ว่า ครูจะต้องรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์ สุจริต รับผิดชอบต่อวิชาชีพ และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ โดยต้องประพฤติตามแบบแผนพฤติกรรม โดย การแสดงออกของพฤติกรรมที่พึงประสงค์ คือการอุทิศตนเพื่อความก้าวหน้าของวิชาชีพ ต้อง ตั้งใจ เสียสละ และอุทิศตนในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้ศิษย์และผู้รับบริการได้รับการพัฒนาตาม ความสามารถ ความถนัด และความสนใจของแต่ละบุคคล (Office of the Basic Education Commission, 2010)

สรุป

องค์ประกอบคุณลักษณะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิดในประเทศไทย มีองค์ประกอบจำนวน 8 องค์ประกอบ คือ 1) ความสามารถในการบริหารเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ 2) คุณธรรมจริยธรรมตามศาสนบัญญัติแห่งอิสลาม 3) ภาวะผู้นำ 4) บุคลิกภาพภายนอก 5) บุคลิกภาพภายใน 6) วุฒิภาวะและเอกลักษณ์แห่งศาสนนิยม 7) มนุษย์สัมพันธ์ และ 8) การอุทิศตนในการปฏิบัติงาน และในทุกตัวชี้วัด ทั้ง 78 ตัวชี้วัด ได้แสดงถึงตัวชี้วัดคุณลักษณะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารประจำศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิดในประเทศไทย ที่มีความเที่ยงตรงตามสภาพการณ์จากการยืนยันของกลุ่มผู้รู้แจ้งชัด (Known Group) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 เป็นข้อมูลสำหรับภาครัฐบาล องค์กรเอกชน องค์กรทางการศึกษา องค์กรทางศาสนา องค์กรด้านวัฒนธรรม อื่นใดที่สนใจ นำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทขององค์กรตนเอง

1.2 คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย ควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นฐานข้อมูลในการพัฒนา “อิหม่าม” หรือบุคลากรด้านศาสนาอิสลามรุ่นใหม่เพื่อก้าวสู่ความเป็นนักการศึกษาอิสลามคู่กับนักบริหารการศึกษามีอาชีพในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ

2.1 ควรศึกษาแบบวัดและประเมินคุณลักษณะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิด สำหรับการพัฒนาศาสนิกชนก่อนเข้าสู่การทำงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรรมการอิสลามประจำจังหวัด หัวหน้าเขตการศึกษา หัวหน้าหน่วยสอบประจำมัสยิด เป็นต้น

2.2 ควรศึกษารายละเอียดประกอบและตัวชี้วัดคุณลักษณะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารทางการศึกษาประเภทอื่นๆ เช่น โรงเรียนเอกชน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โรงเรียนในพุทธศาสนา โรงเรียนในเครือคริสตจักร โรงเรียนที่จัดการศึกษาเพื่อเด็กพิเศษ โรงเรียนทางเลือก เป็นต้น

References

- Boonchom, A. (2017). *Islamic Leadership*. in the Islamic Guru Association of Thailand under the Royal Patronage (Ed.), Annual General Meeting 2017 (P. 37-42). Nonthaburi.
- Fongsiri, S. (2015). *Desirable Characteristics of School Administrators under the Office of Ubon Ratchathani Primary Education Service Area 5*. (Master's Thesis). Suan Dusit Rajabhat University. Bangkok.
- Hodgetts, R. M. (1999). *Modern Human Relations at Work*. (7th ed.). New York: Dryden Press & Harcourt Brace College.
- Keeratiwongchatchawan, P. (2009). *The Golden Rule of Leadership*. Bangkok: TBK Media Publishing.
- Ketsing, W. (1995). *Action Research*. Bangkok: Thai Wattana Panich.
- Lorwithi, V. (2017). *Islam and the Curriculum and Teaching Management*. in the Islamic Guru Association of Thailand under the Royal Patronage (Ed.), Annual General Meeting 2017 (p. 60-66). Nonthaburi.
- Nesalaeh, W., & Yisoontrong, A. (2020). The Development of Educational Leader Traits According of Prophet Muhammad Model for Administrators of Islamic Private Schools in the Southern Border Provinces. *Journal of Yala Rajabhat University*, 15(1), 1-11.
- Office of the Basic Education Commission. (2010). *Teacher Competency Evaluation Handbook*. Retrieved August 10, 2022, from <https://www.tw-tutor.com/downloads/competency.pdf>
- Pitakkumpol, A. (2016). *Sar Chularachamontri*. in the Islamic Guru Association of Thailand under the Royal Patronage (Ed.), Annual General Meeting 2016 (P. (1)). Nonthaburi.
- Siriprasertchoke, R. (2016). *Desirable Characteristics of Executives in the 21st Century*. Academic Discussion Report on Desirable Characteristics of Executives in the 21st Century. Chonburi: College of Public Administration, Burapha University.
- Wikipedia Encyclopedia, (2021). *Imam*. Retrieved August 20, 2022, from <https://th.wikipedia.org/wiki>
- Wongchalee, K. (2018). *Characteristics of Professional School Administrators According to Teachers' Opinions in Secondary Schools*. Chonburi: Burapha University.